

rek'li Seyrânî, İstanbul 1953; Cahit Öztelli, *Dertli Seyrânî (Hayatı, Sanatı, Şiirleri)*, İstanbul 1953, s. 11-23, 57-125; M. Fuad Köprülü, *Türk Saz Şairleri*, Ankara 1964, s. 535-537, 540-541, 592-596; Hasan Ali Kasır, *Devell'i Seyrânî*, İstanbul 1984; H. Fethi Gözler, "Halk Şairi Seyrânî'de Su Motifi", *II. Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Semineri*, Eskişehir 1987, s. 99-104; H. Avni Yüksel, *Âşık Seyrânî*, Ankara 1987; a.mlf. – Kadir Özdamarlar, *Âşık Seyrânî Bibliyografyası*, Ankara 1991; Kadir Özdamarlar, "Seyrânî", *Erciyes*, 1/6, Kayseri 1978, s. 1-5; Ali Çatak, *Seyrânî Mehmed: Bütün Yönleriyle Seyrânî*, Kayseri 1992; Nurettin Öztürk, "Seyrânî'nin Mahlası ile Dinî ve Fikrî Kimliği Arasındaki İlişki Üzerinde Bir İnceleme", *Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Şöleni (12-13 Nisan 2001): Bildiriler* (haz. Mustafa Argunşah v.dğr.), Kayseri 2001, II, 631-636; Mustafa İslamoğlu, *Seyrânî-Hayatı Kişiliği Sanatı Şiirleri*, İstanbul 2002; Nihad M. Çetin, "Seyrânî'nin Neşredilmemiş Bâzi Şiirleri", *TM*, XII (1955), s. 91-114; Abdurrahman Güzel, "Seyrânî'nin Şiirlerinde Dinî ve Tasavvufî Unsurlar", *TFAr*, (1987), s. 31-48; Ümit Sarıaslan, "Ölümünün 130. Yılında Seyrânî", *Folklor / Edebiyat*, sy. 9, Ankara 1997, s. 63-70; Suat Umagan, "Hikmet ve Hiciv Şairi Olarak Seyrânî", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, sy.19, Erzurum 2002, s. 153-174; "Seyrânî", *TDEA*, VII, 556-557.

NURETTİN ALBAYRAK

SEYREKZÂDE MEHMED ÂSİM

(ö. 1086/1675)

Tezkire yazarı ve divan şairi.

İstanbul'da doğdu. Bazı kaynaklarda lakabı Zeyrekzâde olarak geçer. Babası Seyrekzâde Seyyid Abdurrahman, dedesi Seyrekzâde Şemseddin Ahmed olup soyu Sultan II. Selim'in hocası Seyrek Muhyiddin Hüseyin Efendi'ye dayanır. Kaynaklarda sey-yid unvanıyla anılmaktaysa da bunun gerçeği mi aksettirdiği yoksa nakîbü'l-eşraf-ıktan dolayı yahut tarikat geleneklerine uyularak mı verildiği konusunda kesinlik yoktur. Seyrekzâde Mehmed Efendi tahsilini Beyazıt Medresesi'nde tamamladı.

"Âsım" (Âsimî) mahlasıyla şiirler yazdı. Devrin şeyhülislâmı Esîrî Mehmed Efendi'den mülâzım oldu. 1077 Recebinde (Ocak 1667) Neccâriye, 1080 Rebûülevvelinde (Ağustos 1669) Ferhad Paşa, 1080 Recebinde (Aralık 1669) Kürkçübaşı, 1083 Muharreminde (Mayıs 1672) Hüseyin Efendi, 1084 Recebinde (Ekim-Kasım 1673) Sahn (Fâti) ve 1085 Ramazanında (Aralık 1674) Siyavuş Paşa medreselerinde görev yaptı. Siyavuş Paşa Medresesi müderrisi iken 15 Şâban 1086 (4 Kasım 1675) tarihinde vebadan öldü. Mezarı Edirnekapı dışında Emîr Buhârî Tekkesi karşısında amcası Yunus Efendi'nin yanındadır.

Kaynaklarda Seyrekzâde'nin mürettep bir divanının olduğu belirtilirse de henüz ele geçmemiştir. Tezkire müellifleri onun mükemmel bir şair ve münşî olduğunu kaydedip şiirlerinden örnekler verir. Şiirleri incelendiğinde tasannua kaçmayan, sade bir dil kullanarak mânaya önem veren bir şair olduğu görülür. Seyrekzâde Mehmed Âsım'ın bilinen eseri *Zeyl-i Zübdetü'l-eş'âr*'dır. Tezkireden ziyade bir antoloji sayılabilecek olan eser Kafzâde Fâizî'nin (ö. 1031/1622) *Zübdetü'l-eş'âr*'ının zeylidir. Seyrekzâde eserinde Fâizî'nin bıraktığı 1620 yılından 1675 yılına kadar yetişen şairleri ele almış, bu süre içinde yaşanan 124 şairin hayatı hakkında kısa bilgilerle şiirlerinden örnekler vermiştir. Eserde tanınmış şairlerin manzumelerine fazlaca yer verildiği görülür. *Zeyl-i Zübdetü'l-eş'âr*'ın belli başlı nüshaları İstanbul Üniversitesi (TY, nr. 1711, 2401) ve Millet (Ali Emîrî Efendi, Manzum, nr. 1326) kütüphanelerinde kayıtlıdır.

BİBLİYOGRAFYA :

Nev'zâde Atâî, *Hadâiku'l-hakâik fi tekmileti's-Şekâik*, Süleymaniye Ktp., Bağdatlı Vehbi, nr. 1284, vr. 81-82; Uşşâkizâde İbrâhim, *Zeyl-i Zeyl-i's-Şekâik*, Süleymaniye Ktp., Hafid Efendi, nr. 242, vr. 228; Safâî, *Tezkire*, Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 2549, vr. 225; İsmâil Belîğ, *Nuh-*

betü'l-âsâr, İÜ Ktp., nr. 1182, vr. 57^b; Şeyhî Mehmed Efendi, *Vekâiyü'l-fuzalâ*, İÜ Ktp., TY, nr. 81, vr. 486-487; Kemiksizzâde Safvet Mustafa, *Nuhbetü'l-âsâr min fevâidil-eş'âr*, İÜ Ktp., nr. 6189, vr. 73; Müstakimzâde Süleyman Sâdeddin, *Mecelletü'n-nisâb*, Süleymaniye Ktp., Hâlet Efendi, nr. 628, vr. 308; Sadettin Nüzhet Ergun, *Türk Şairleri*, İstanbul 1936, I, 115-116; *İzâhu'l-meknûn*, I, 516; Nihad Sâmî Banarlı, *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul 1970, II, 699; Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi*, Ankara 1973, I, 302; Abdülkerim Abdulkadroğlu, *Bursalı İsmail Belîğ*, Ankara 1985, s. 128; "Âsım, Mehmed [Seyrekzâde]", *TA*, III, 449; "Âsım, Seyrekzâde", *TDEA*, I, 178.

ALİ OSMAN COŞKUN

SEYYÂĞİ

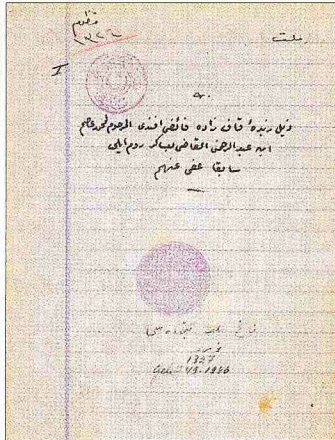
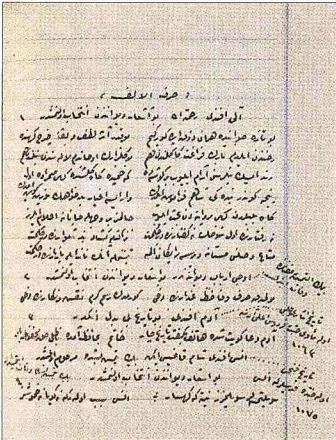
(السِّيَاغِي)

Şerefüddîn Hüseyin b. Ahmed
b. Hüseyin b. Ahmed
es-Seyyâgî el-Haymî es-San'ânî
(ö. 1221/1806)

Zeydiyye mezhebine mensup
fakih ve âlim.

22 Rebûülevvel 1180 (28 Ağustos 1766) tarihinde San'a'da doğdu. Babası ve dedeleri şehrin tanınmış kadılarından. San'a'da başta babası olmak üzere Kadı Hasan b. İsmâil el-Mağribî, Kâsım b. Yahyâ el-Havlânî, Abdülkâdir el-Kevkebânî, Allâme Hüseyin b. Yûsuf Zebâre, Kadı Yahyâ b. Sâlih es-Sahûlî gibi hocalardan tefsir, hadis, fıkıh ve fıkıh usulü okudu; bu arada riyâziyyât ve hendese öğrendi. Tanınmış Zeydî âlimi Şevkânî ile bazı hocalardan birlikte ders almıştır (hocaları ve onlardan okuduğu metinler için bk. Şevkânî, I, 214; Muhammed b. M. Zebâre, I, 366-367). Tahsilini tamamladıktan sonra öğretim, fetva ve eser telifiyle meşgul oldu; kendisine tekelif edilen kadılık görevini kabul etmedi. Devrinin âlimleri arasında, çözülmesi zor pek çok meseleyi kolaylıkla halleden bir âlim olarak tanındı. Kendisi hakkında "aklı ve nakîl ilimlerde allâme, usul ve fûrû konularında muhakkık" gibi ifadeler kullanılmıştır. Seyyâgî, daha babası hayatta iken 8 Cemâziyelevvel 1221 (24 Temmuz 1806) tarihinde San'a'da vefat etti ve San'a Mezarlığı'nda defnedildi.

Eserleri. Şiirleri de bulunan Seyyâgî'nin (bazıları için bk. Muhammed b. M. Zebâre, I, 369-374) eserlerinin başlıcaları şunlardır: **1. er-Ravzû'n-nağîr şerhu Mecmû'î'l-fıkhî'l-kebîr.** Zeyd b. Ali'nin *el-Mecmû'ü* üzerine yazılan bu şerh, müellife asil şöhretini sağlayan ve fıkıh ilmindeki kudretini ortaya koyan en önemli çalışmasıdır. Eserle ilgili daha ön-

Kafzâde Fâizî'nin *Zübdetü'l-eş'âr*'ına Seyrekzâde Mehmed Âsım'ın yazdığı zeylin unvan sayfası ile ilk sayfası (Millet Ktp., Ali Emîrî Efendi, Manzum, nr. 1326)